

Poslání a perspektiva Katolické teologické fakulty

volba děkana KTF 30. 9. 2025

Rozhodl jsem se kandidovat na děkana Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Jako akademik i člověk zakořeněný v katolické církvi jasně vnímám, že budoucnost naší církve je úzce spjata s kvalitou univerzitního vzdělávání a formace. Tuto budoucnost nelze oddělit od kvalitního univerzitního vzdělávání a intelektuální a duchovní formace – oblastí, v nichž je teologická fakulta nezastupitelná.

Přeji si fakultu **důvěryhodnou, zakotvenou v univerzitě i církvi, otevřenou a svobodnou, odborně kvalitní a užitečnou pro církve i společnost.**

Katolická teologická fakulta má tedy **vzdělávat, odborně bádát a sloužit církvi a společnosti.** V následujícím textu předkládám svou vizi, jak si naplňování těchto cílů představuji.

Akademická excelence a studium

Jádrem univerzitního vzdělávání je výuka. Vysokoškolská výuka není však jednostranná, ale má podobu dialogu mezi vyučujícím a studenty, kdy se obě strany vzájemně obohacují a studující se učí kriticky a samostatně myslet, učí se pracovat s prameny a seznamovat se s aktuálními trendy v jednotlivých oborech. Jako hlavní formu výuky vidím prezenční výuku, protože osobní kontakt vyučujícího se studujícími je nenahraditelný. Zároveň ale chci rozvíjet distanční výuku ve formě e-learningových studijních opor a on-line kurzů, které otevřou studium většímu okruhu zájemců. Trend směrem k výuce teologie formou on-line je jednoznačný a nevratný. Ovšem ani distanční forma výuky nesmí postrádat možnost osobních konzultací a spontánního kontaktu akademiků a studentů.

Pro zajištění zpětné vazby je potřebná podpora a další rozvoj evaluace výuky studenty, se zajištěním odpovídajícího prostoru pro reakci vyučujících (aby nedocházelo k šikanování nebo falešnému obviňování).

Studium má být radostí a intelektuální výzvou pro všechny zúčastněné – pro pedagogy tím, že budou hledat nové způsoby a metody, jak výuku učinit atraktivnější (důraz na didaktické inovace), pro studující tím, že budou ke studium přistupovat odpovědně (akademická svoboda je zároveň velkou zodpovědností) a s intelektuální poctivostí.

V té souvislosti považuji za zásadní a za jednu z priorit učit se odpovědně zacházet s AI: jako děkan budu podporovat příslušná školení, aby se umělá inteligence stala ne nepřitelem, ale užitečným studijním a výukovým nástrojem a pomocníkem jak pro studenty, tak pro vyučující.

Vědecká činnost a výzkum

Součástí života fakulty je kromě výuky vědecká činnost. Obě oblasti na sebe navazují a vzájemně se doplňují. Jako budoucí děkan katolické teologické fakulty považuji za nutné zachovat všechny odborné oblasti, které jsou zastoupeny současnými katedrami: teologie, dějiny umění, dějiny evropské kultury, filosofie a etika. Za klíčové obory považují kromě oborů teologických – jsme přece na teologické fakultě – dějiny křesťanského umění a dějiny evropské kultury, tedy obory, které jsou v rámci českého vysokoškolského prostředí jedinečné a v této podobě se jinde nevyučují, ty je proto potřeba zachovat a dále rozvíjet. Především dějiny křesťanského umění, ale i dějiny evropské kultury jsou obory, které významně přispívají k prestiži fakulty, jsou takřka přidanou hodnotou naší fakulty oproti ostatním teologickým fakultám v ČR. Aby naše fakulta obstála v konkurenci pěti teologických fakult, musí se jasně profilovat a obhájit. Do budoucna proto bude velmi důležité ujasnit si, na které obory se budeme soustředit a čím dokážeme přitáhnout nové studenty.

Zásadním kritériem pro hodnocení vědecké úrovně je publikační činnost. Nebude mě zajímat kvantita, ale především kvalita těchto výstupů, jak to ostatně plyne i z Metodiky 17+. Nestačí jen publikovat v rámci ČR, ale je potřeba snažit se prosadit i zahraničními výstupy. Odborník na této fakultě se má vyznačovat tím, že bude přijímán nejen v domácí, ale především v zahraniční odborné komunitě. Kvalitní vědecké výstupy pak znamenají větší přísun finančních prostředků, což se pak projeví i na lepším finančním ohodnocení autorů. To jsou způsoby, jak naplnit jedny z cílů strategického záměru fakulty „nejlepší lidé dělají nejlepší univerzitu“ a zajistit „výzkum schopný konkurence na mezinárodní úrovni“.

Do této oblasti patří i podpora grantové činnosti, bez níž se dnes vědecký výzkum neobejde. Všichni chápeme, že sice jde o byrokraticky zatěžující činnost, která je ale významným zdrojem financí. Jako děkan budu proto hodnotit nejen skutečnou úspěšnost v přidělování grantů, ale i samotné podávání návrhů.

Důraz budu klást i na propojování teorie s praxí. Je zásadní udržet a profilovat obory dějiny křesťanského umění a dějiny evropské kultury jako orientované na praxi, tedy na oblasti zamýšleného uplatnění absolventů (památková péče, restaurátorství, kurátorství aj.). Vyučující v těchto oborech se mají vyznačovat nejen teoretickými znalostmi, ale v ideálním případě má jít o odborníky se zkušenostmi z praxe. Mým cílem je tedy výuka orientovaná na praxi s možností stáží.

Pro obor katolické teologie pak platí, co vyjádřil bývalý papež František v úvodu motu proprio *Ad theologiam promovendam* z 1. listopadu 2023, a to, že teologie se nemůže omezit na abstraktní předkládání vzorců a schémat z minulosti, ale bude muset ve světle Zjevení čelit hlubokým kulturním proměnám a rozpoznávat nové cesty pro budoucnost. Teologie – říká dále František – se nesmí uzavírat sama do sebe, ale vnímat se jako součást sítě vztahů s jinými disciplínami. S pomocí jiných věd má tak teologie originálně a kriticky pronikat do pravd víry a předávat Ježíšovo učení jazykem srozumitelným dnešnímu člověku. Přál bych si, aby se taková teologie vyučovala i na této fakultě.

Vztah s církví a společností – třetí role fakulty

V univerzitním prostředí hraje čím dál větší roli jeho tzv. třetí role, *third mission*. Pod tím si můžeme představit činnost či působení fakulty ve společnosti, tedy např. komunikaci a popularizaci výsledků vědecké činnosti fakulty směrem k veřejnosti či spolupráci s církví i veřejnými i soukromými institucemi. Jinými slovy, jde o to neuzavírat se do autochtonní akademické bubliny, ale aktivně a smysluplně působit ve veřejném prostoru. Očekávám proto, že pedagogové i studenti se budou aktivně účastnit veřejných debat o hodnotách, etice a kultuře a vnášet do těchto oblastí specifický teologický rozměr, v souladu s vlastním odborným zaměřením. Cílem je, aby se fakulta prezentovala jako důvěryhodná instituce, která bude mít svou váhu nejen v církvi, ale bude respektována i sekulární společností, a bude obojí aktivně spoluvytvářet. To je v posledku základním smyslem existence této fakulty a součástí odpovědnosti nás všech, pedagogů i studentů.

Zvláštní formou této třetí role je vztah ke katolické církvi, který je nedílnou a podstatnou součástí existence teologické fakulty. Fakulta se aktivně podílí na kněžské formaci bohoslovců v úzké spolupráci s Arcibiskupským seminářem, s řeholními řády a dalšími církevními institucemi. Její působení se ale nemá redukovat jen na vertikální vztahy s hierarchií, ale uskutečňovat se horizontálně s vědomím synodálního a komunitního rozměru teologie, jak opět zdůraznil papež František v již zmíněném motu proprio *Ad theologiam promovendam*: teologové si mají vzájemně naslouchat, vést dialog, rozlišovat a kriticky posuzovat. Tato fakulta má být tedy místem, možná i laboratoří, kde se církevní synodalita bude vysvětlovat, kriticky se bude poukazovat na její možnosti i meze, a budou se zde nabízet možnosti a způsoby jejího uskutečňování.

Součástí třetí role fakulty je – v souladu se strategickým záměrem fakulty – i celoživotní vzdělávání, jímž fakulta poskytuje službu společnosti i církvi nad rámec akreditované výuky. Jak jsem již zmínil, velký potenciál obzvláště pro obor teologie vidím v realizaci výuky formou hybridní či plně on-line, pomocí e-learningových opor, v jejím rozvoji a kvalitnějšímu uplatňování. Je to způsob, jak výuku teologie zpřístupnit širší veřejnosti a zájemcům, kteří studují při zaměstnání.

Mezinárodní rozměr

V souladu se strategickým záměrem fakulty je internacionalizace zásadní podmínkou kvality a konkurenceschopnosti. Jako jednu ze svých priorit vidím podporu zahraniční mobility, zejména s partnerskými univerzitami v rámci programu Erasmus+, jak pro studenty, tak pro pedagogy. Chtěl bych ovšem také, aby tato teologická fakulta nejen vysílala, ale byla schopna zahraniční studenty i vyučující přijímat, byla pro ně atraktivní. To předpokládá rozšíření nabídky výuky v cizích jazycích, zejména v angličtině, a zatraktivnit nabídku kurzů i obsahově tak, aby nebyly provinční, ale reflektovaly i širší mezinárodní diskurs. Aby byla zahraniční mobilita pro studenty atraktivní, je potřeba pokud možno co nejvíce zjednodušit uznávání zahraničního vzdělání a nostrifikace diplomů. Zahraniční mobilita nesmí být pro studenty jen další komplikací v rámci průběhu jejich domácího studia, ale přejí si, aby mezinárodní zkušenost byla běžnou součástí studijního života našich studentů.

Účast akademických pracovníků i studentů v mezinárodních vědeckých projektech, na konferencích a publikování v mezinárodních časopisech by měla být samozřejmostí a budu se zasazovat, aby byla náležitě oceňována.

Fakulta jako alma mater

Mezi jednu z priorit strategického záměru fakulty patří upevňování akademické sounáležitosti i vztahu s fakultou jakožto *alma mater* studentů, pedagogů i absolventů. Nechci, aby to znělo jako fráze, ale pro fungování jakékoli instituce jsou naprosto zásadní vztahy. Spíše než už tak vyprázdněné slovo „společenství“ chci raději použít spojení „laskavé a na důvěře a respektu vybudované vztahy“. Všichni víme, že k tomu má nyní tato fakulta daleko. Je mi velice trapné, že toto musím říci o „katolické teologické fakultě“, tedy fakultě, která je součástí církevního poslání šířit radostnou zvěst, hlásat evangelium.

Úloha děkana v této situaci není snadná. Svou roli chápu jako moderátora, zprostředkovatele, jako toho, kdo bude hledat spravedlivé řešení. Nebudu ale tolerovat intriky, donášení a jiné nečisté praktiky, byť maskovaná zbožnými frázemi. Chci kolem sebe akademické prostředí tvořené lidmi, kteří mají k sobě respekt, úctu a vzájemně si mohou důvěřovat. Jako děkan nechci rozhodovat o všem, ale v souladu s akademickým senátem a dalšími spolupracovníky stanovit jasný směr. V maximální míře chci kompetence delegovat, o problémech diskutovat a radit se. To vše ale předpokládá důvěru a vzájemnou podporu, o níž se budu ze všech sil snažit a o níž vás všechny žádám.

Walting, 14. září 2025

Dr. theol. habil. ICLic. Mgr. Jiří Dvořáček, ICODr.